

Сапфо

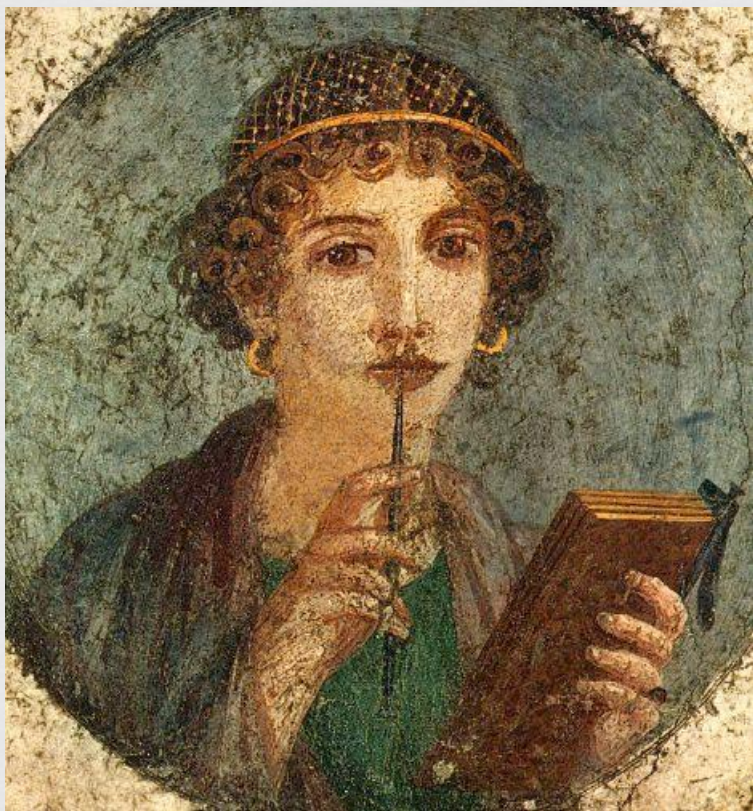
(кінець VII – перша половина VI ст. до н. е.)

Сапфó (бл. 630 до н. е. – 570 до н. е.)

- Сапфó (бл. 630 до н. е. – 570 до н. е.) – давньогрецька поетеса, представниця монодичної пісенної лірики. Уродженка острова Лесбос, міста Мітіліні. Була засновницею та начальницею «Дому Муз» при храмі Афродіти, гуртка знатних дівчат, яких навчала музиці, віршуванню й танцям. У центрі її лірики – теми любові. Катулл та Гораций її наслідували. Розповідають, що Солон – знаменитий реформатор VI століття, почувши вірші Сапфо, сказав, що не хоче помирати раніше, ніж вивчить їх напам'ять.
- На острові Лесбос карбували монети із зображенням поетеси. Пісні її співали в усіх еллінських землях. Лірика Сапфо мала великий вплив на Евріпіда, в п'єсах якого вперше в давньогрецькій драматичній поезії показано муки і шал кохання. Образ поетеси часто зустрічається у творах живописців, скульпторів, романістів, драматургів. Згодом її перекладатимуть Іван Котляревський та Іван Франко, Агатангел Кримський. Не обходять її й сучасні перекладачі.

Життя Сапфо

- За переказом, Сапфо була дочкою аристократа, що займався торгівлею, і жінки на ім'я Клеїс. У шість років осиротіла, тому матері довелося віддати її до школи гетер, де навчали співу і танцям. Абсолютний слух обумовив захоплення поезією. Вже в юному віці Сапфо писала оди, гімни, елегії, святкові і застільні пісні. За свідченням сучасників, Сапфо була невисокого зросту, дуже смаглява, з живими блискучими очима і довгими темними локонами уздовж щік.
- Через політичні обставини, приблизно в 17-літньому віці всій родині Сапфо з братами — Хараксом, Ларіхом й Еврігом — довелося бігти з острова на Сицилію. Лише в 595 до н. е., коли Сапфо вже було за тридцять, вона змогла повернутися на Лесбос і оселитися як і раніше в Мітіліні.
- Незабаром Сапфо буцімто вийшла заміж за Керкіла і народила дочку Клеїс. Але доля була до неї жорстока: з невідомих причин, і чоловік, і дитина Сапфо прожили недовго.
- Існувала легенда, що Сапфо покінчила із собою близько 572 до н. е., через кохання кинувшись у море зі скелі на острові. Критики знаходять пояснення «самогубству»: «кинутися з Левкадської скелі» було поширеною метафорою, що означала «очистити душу від пристрастей», — подібні вчинки вважалися ритуальними і практикувалися в рамках культу Аполлона.

Творчість

Основна тематика творчості Сапфо — жіночі культові гімни, весільні пісні. Сапфо широко використовує й фольклорну пісню та епос, але традиційні мотиви фольклорних та обрядових дівочих пісень набувають особистого звучання. Ліричні творіння Сапфо здебільшого позначені сяючою радістю, оптимізмом, пристрасним бажанням злитися з природою, яку поетеса безмірно любить і розуміє. Вона розмовляє з джерельцем, що «посилає крізь гілля яблунь своє дзюрчання ніжне», милується «льотом голубків», трояндами, своїми улюбленими квітами, які схилилися над печерою німф і з пелюстків яких «стікає томливо дрімота», дихає ароматом запашних трав, медунки та анісу, найпростіших польових квіток. Ці невеличкі й барвисті замальовки відповідають настрою авторки, створюють тло, на якому розвивається почуття. В стародавні часи поетичні твори Сапфо становили дев'ять книг, серед яких були гімни, весільні пісні (епіталами), пісні любовні і елегії. З усього масиву творчості Сапфо до нас дійшли, крім численних уривків, тільки дві цілі поезії: гімн до Афродіти, в якому поетеса благає богиню допомогти їй у коханні, і друга поезія, перекладена пізніше римським поетом Катуллом і потім безліч разів перекладена всіма мовами світу, — поезія, що змальовує в усій реальності силу любовного почуття. Обидві поезії в оригіналі написані так званою «сапфічною строфою», особливою формою чергування наголошених і ненаголошених складів, яка в римській літературі увійшла в ужиток особливо після Горація.

мені

Жереб

Видав такий:
Серцем палким
Любити
Ласку весни,
Розкіш, красу,
Сонця ясне
Проміння.

Особливості поезії

Девід Кемпбелл стисло окреслив деякі з найпривабливіших якостей поезії Сапфо: «Простота мови і чіткість думки в усіх цих фрагментах очевидні; жарти і пафос, звичайні в англійських віршах про любов і нерідко зустрічаються в творах Катула, відсутні повністю. Її образи ясні - горобці, запряжені в колісницю Афродіти, повний місяць у зоряну ніч, єдине червоне яблуко на верхівці дерева - і іноді вона детально зупиняється на них, розвиваючи їх самі по собі. Вона використовує пряму мову, цитуючи справжні чи вигадані діалоги, і тим самим досягає враження безпосередності. Коли мова йде про киплячі в її душі почуття, вона спокійно вибирає слова для їх вираження. У цьому вона спирається передусім на мелодику мови: її вміння підбирати положення голосних і приголосних звуків, яким захоплювався Діонісій Галікарнаський, очевидно майже в будь-якій строфі; музика, під яку вона співала свої вірші, вже не звучить, але, прочитані вголос, вони, як і раніше, зачаровують».

К Афродите

Пестрым тронм славная Афродита,
Зевса дочь, искусная в хитрых ковах!..
Я молю тебя, не круши мне горем
Сердца, благая!

Но приди ко мне, как и раньше часто
Откликалась ты на мой зов далекий
И, дворец покинув отца, восходила
На колесницу

Золотую. Мчала тебя от неба
Над землей воробушков малых стая;
Трепетали быстрые крылья птичек
В даях эфира,

И, представ с улыбкой на вечном лике,
Ты меня, блаженная, вопрошала,
В чем моя печаль и зачем богиню
Я призываю,

И чего хочу для души смятенной.
«В ком должна Пейто, скажи, любовно
Дух к тебе зажечь? Пренебрег тобою
Кто, моя Сапфо?»

Прочь бежит — начнет за тобой гоняться.
Не берет даров — поспешит с дарами,
Нет любви к тебе — и любовью вспыхнет,
Хочет, не хочет».

О, приди ж ко мне и теперь от горькой
Скорби дух избавь и, что так страстно
Я хочу, сверши и союзницей верной
Будь мне, богиня.

(Перев. В. В. Вересаев)

**СПАСИБО
ЗА
ВНИМАНИЕ!**